

ПРАВДА
 137 KRAKÓW
 Biblioteka Jagiellońska

ІЛЮСТРОВАННИЙ ЧАСОПИС

Виходить по тижня.

Адреса Редакції і Адм.

„ПРАВДА“

Львів, вул. Кльоновича
ч. 8 II. пов.

Телефон 4—48.

ПЕРЕДПЛАТА

в краю: Річно 10 зол. Півріч-
но 5 зол. Чвертьрічно 2 зол.
50 сот. Місячно 1 зол.
31 краном: Річно 2 мер.
долари або їх рівновартість.

Поодинокі число коштує 20 сот.

Слава во вишних Богу

н
а

з
е
м
л
и

м
и
р

л
ю
д
я
м
б
л
а
г
о
в
о
л
е
н
н
я

Свята ніч.

Над селом зорі на горі
І місяць сріблом летіє,
Мороз тріскач на дворі,
На землі сніг іскриться.

І що мороз, і що він нам,
Хоч він у нас щорічний —
Йде новина із неба брам:
„Родився Бог Предвічний!“

А світло, світло, світло з хат
І радощі в віконця —
Усі собі там сестра, брат,
Бо в серцях тільки сонця!

І будить в нас у серцях враз
Весну ясну обнови,
Зневіри зойк у нас шогас,
Падуть гріха окупи.

Велика річ, велика річ
І тайна дивна, многа —
Ця ясна Ніч, свята ця Ніч
Різдво Ісуса Бога!

Ярослав Вільшенко.

Христос раждається!

Славить Його!

Бог предвічний народився.

(!) Христос раждається! Які чарівні ті слова. На звук їх серце жвавіше бється в груди й душа стрясється аж до глибини.

Коли засядуть люди у Свят-вечір до стола, коли могутнє „Бог предвічний“ загомонить по хатах та рознесеться у зоряну ніч, снігом сповитими просторами — радість велика сходить із небес на весь мир хрещений. У хвилю тую преблагенну, перед віками, зійшов на землю в убогій вифліємській вертепі Спаситель світа.

Ясна зоря звістила трьом мудрцям зі Сходу, що в хвилі тій звершилися всі пророцтва про прихід так тужно вижданого Месії. Ангельський хор радісну вість подав убогим пастушкам, що в яслах повите Святе Дитятко побідний Мир принесло людству, так утомленому напастливим царем тьми.

Відгомін Ангельської пісні лунає отсе в звучних колядах, прогання і журбу і смуток, а вносить небесну радість і в убогу ліпняку і в багатський двір, в серце убогого і багатого, старця і дитини.

Ясне проміння вифліємської зорі через простір століть креше в людських душах чарівне світло неопisanого щастя.

Від небесного того світла тає в душі й найбільше горе. Найтяжшою журбою зоране в зморшки чоло випогоджується. Затиснена гнівом у п'ястук рука по дружньому простягається з прощенням. А очі відриваються від усіх земських річий, що у сяйві того чарівного світла являються такі маловартні.

„Бог предвічний народився“ лунає нині радісна коляда по всій нашій Батьківщині. Радісну вість розносять по всіх українських хатах колядники, мов ті вифліємські пастушки убогі.

Радість велику голосить коляда. Звіщає про Спасення, Мир, Правду та Любов, що з Новородженим завітала у нашу землю в нашу родину.

Тому ми

„До Вифлієма спішім всі нині,
Бога витаймо в бідній дитині.“

Відчинім Новородженому св. Дитяти двері наших сердець. Викиньмо звідтам ворожнечу, ненависть, злобу, самолюбство, впертість. Досить уже шкоди принесли вони цілому українському народові. Нехай Христовий Мир запанує в наших серцях, в наших родинах, в нашій громаді, в цілій українській народі.

Идучи слідом вифліємських пастушків зложім Святому Дитяти ширі дари наших сердець. Обіцяймо Славу Його голосити не лиш словами коляд, але й ділами цілого нашого життя. Вірні будьмо Йому та Його св. науці. Держімся кріпко нашої св. віри. Боронім збудовану Христом св. католицьку Церкву перед так сильними нині наступали всяких темних сил. Хай не знайдуть приступу ні до одної християнської хати зрадливі висланники царя тьми: лихі сектарські й безбожні книжки та часописи.

Боже Дитятко з безконечної любови до нас зійшло на землю жертвувати Себе за спасення світа. Нехай за се бачить Воно в наших серцях прав-

Христос раждається!

Зі світлим Празником Христового Різдва Редакція Правди засилає всім своїм передплатникам, читачам та прихильникам щирі желання Щасливих та Радісних Свят. Нехай Боже Дитятко ласкаво сповнить всі бажання, які Ви, Дорогі Братя і Сестри, будете висказувати собі у Святий Вечір. Нехай воно обдарить всіх Вас кріпким здоров'ям, достатком, довгим віком, ласкавою долею. Нехай захоронить Воно Вас від журб та смутків, а зсилає радість, потіху з діточок, щастя родинне. Нехай Воно назавсіді замешкає у чесних Ваших родинках.

диву любов та готовість до жертв для Нього, для наших ближніх, для нашого українського народу.

З Вірою, Надією й Любов'ю поклоні віддаймо Новонародженому.

Спішім до Нього всі. Він жеж кличе: Прийдіть до Мене всі, що вас життя тягарі до землі прибили. Прийдіть усі втомлені злиднями, горем журбою. Прийдіть усі покривджені.

Прийди до Вифлієма весь український Народе. Ти тільки витерпів і терпиш горя, переслідування, зневаг та кривд несправедливих.

Поклонися Новонародженому Спасителеви. В Ньому знайдеш ратунок, цілющий лік на всі терпіння: Правду єдину, Справедливість совершенну, Дорогу до найвищої Твоєї Ціли й правдиве Життя. В Ньому знайдеш захист безпечний перед всіма ворогами і поміч могутню у благородній боротьбі за всі Твої добра земські й духові.

В гору серця! Геть смуток і зневіра: Христос Раждається!

Наші різдвяні звичаї

Різдво — найбільш поетичне свято нашого народу й здається ніде нема стільки дійсного чуття серця та справжньої радості душі, як у прадавніх різдвяних звичаях.

Краса віри й чуття любови є властивим підкладом цього радісного свята.

Загляньмо лиш до хати нашого українського селянина в Свят-Вечір. У чисто прибраній хатині готовляться до святої вечері. Старі образи на стінах — в рушниках та в квітках, — як у віночку. На покуту стоїть великий сніп із жита та пшениці, а коло нього лежить чималий оберемок найкращого сіна, на якому господиня шойно поставила горшок з кутею. Ставлячи її на своє місце, вона не могла забути того, щоб не сказати в голос, та ще й тричі: „Квок, квок, кутя на покуття“. — Інакше, всім відомо, не буде курчат весною. — Господар, заклавши на ніч худобі паші й переодягнений у святочну одіж, поважно впорядковує „різдвяного“ стола. Застеляє його дрібним сіном, кладе посередині два житні колоски на вхрест, а тоді вже покриває скатертю, ставить пляшку з варенухою та свічку й спокійно сідає на лаву. — Колоски поставлені й усе добре: „Бог уже не забуде наділити добрим урожаєм“..

Аж ось сама свята вечера. На столі повно всяких страв. Перша — кутя з маком, заправлена медовою ситою. Встають, хрестяться, молять й тоді лише беруться за ложки, бо — „так не

можна до святої страви братися“... Господар хати, батько родини, перший набирає повну ложку куті й розмірено підкидає її до стелі. Родина напружено стежить, бо тут також „приміта“: якщо кутя прилипла, будуть рої роїтися, а якщо ні, так вигинуть навіть ті, що є. — Звичай давній, з тих часів, коли кождий господар мав свою пасіку. По куті — добра чарка варенухи, а слідом за нею смачний борщ із рибою й грибами, далі смажена „свіжа“ й „солоня“ риба, за рибою — голубці, за голубцями — пироги, або вареники з родзинками та сливками, а вже аж під самий кінець вар. Раніш, ніж устати зза стола, батько родини наділяє дітей дрібними грішми, — „щоби краще коляда велася“. Тоді мати прибірає зі столу посуду, при чому миску з недоїденою кутею ставить окремо і кладе до неї ложки всіх членів родини, щоби „в ночі могли померші душечки повечеряти“. Якщо вранці якась ложка буде перевернена, то це знак, що „хтось мертвий з родини кличе до себе когось живого“. — Однак, над цим ніхто тоді не думає, бо діти вже давно аж пишуть, так спішаються йти з „вечерею“ до своїх „хрещених“. Мати кладе в миску трохи куті, на верх миски пару книшів і „вечеря“ готова. За якийсь час на селі тільки сніжок рипить під дрібними дитячими ногами, які спішаються виконати належне по звичаю, наче ті „Тріє царі со дари“. Радісно стрічають своїх „хрещеників“ хрещені батьки та матері, від широкого серця частують їх і наділяють дрібними грішми, щоб цілий рік „коляда згадувалася“...

Село мовчить, наче зачароване своїм спокоєм. У хатах цілу ніч ясне світло й лагідний гомін, в якому затаїлося напружене чекання третіх півнів, коли задзвонять на всеношне, а тоді й зачнетесь колядування.

„Бог ся раждає“...

Перший день — сторінка чудової поеми. Тепло, чи зимно, а славословні пісні аж під небеса лунають.

„Води в морі вигравують,
В небі ангели співають —
Слава Богу витньому!“

І дивуються в хатах господарі:

— Невжеж так наші парубки колядують?!

Але в тойже час під вікном чується якийсь притишений сміх і веселий дівочий голос срібним дзвоником заливається:

„Ой, у Львові, Львові,
Тай на торгові —
Святий вечір!“..

— Чи чуєш, старий, таж це нам колядують! — схоплюється господиня.

— Хе-хе... — з доволено всім хається господар. — Готуй, стара, книша!

Не встигли ще дівки відійти, як за вікном тремтить від морозу дитячий голос привіту:

*„Я маленький хлопчик,
Виліз на стовпчик,
У дудочку граю,
Христа прославляю!“*

Гень-гень по півночі затихає радісний гомін села і тільки денеде заблисне ще між хатами колірова зоря старших колядників і почується невтомиме славлення великого свята:

*„Небо і земля небо і земля
Нині торжествують,
Ангели й люде, ангели й люде
Весело празнують.“*

Це ті, що „на Церкву“ або „на Рідну Школу“ колядують... Вони будуть колядувати не тільки ще до самого ранку, але й завтра і післязавтра, поки не обійдуть кожної хати...

Іншіж уже солодко сплять і снять про завітний „Вертеп“ з „Іродом преоканним“, що його мають представити сільські аматори, або мріють про Маланку-Щедрівку та про довгі „святвечори“, коли буде ще досить часу для того, щоб наколядуватися до сходу десь на вечерицях, поки то прийде Йордан і „вбе коляду на льоду“...

Тоді різдвяний сніп із покуття піде просто в піч, а сіно зі стола худібка зість, щоб і вона знала — „що коляда була“...

Справа замаху на большевицького представника.

Дня 28. грудня м. р. розпочалася в Варшаві розправа проти Юрія Войцеховського, який у маю довершив револьверового замаху на большевицького торговельного представника Лізарєва. Розправа будить здікавлення за кордоном. Прибуло на неї кількох представників заграничних часописів. Войцеховський признався, що хотів убити Лізарєва. Тим способом хотів запротестувати проти большевицьких дипломатів, які втягають російських емігрантів до різних замахів, щоби в той

спосіб знищити еміграцію. Кого не дається їм заманити до большевії, того вони вбивають де попаде, як ось убили Трайковича у Варшаві. Войцеховського намовляв зашник варшавського больш. посольства Стройніков до замаху на революційну воєнну больш. раду. Між свідками зізнає мати, сестра та брат обвинуваченого. Головні свідки, а саме Лізарєв та інші урядовці посольства — тепер у совітах. Суд користується їх попередніми зізнаннями.

Грізний випадок

На Литві коло Волкоміра стався грізний випадок. В військовій самоході, яким перевезено муніцію, вибухла в збірнику бензина. Вогонь обняв в одній хвилині цілий самохід, а находячися в скринках гранати стали тріскати одна

по другій зі страшним гуком. Відломки гранат убили шофера та тяжко поранили трьох жовнірів. Огонь удалося згасити шойно по кількох годинах, аж вистріляли всі гранати.

Замах на польського достойника.

В Стамбулі, в Туреччині довершено замаху на польського військового представника М. Іжицького. Іжицький їхав самоходом. На відлюдній дорозі хтось

стрілив до самоходу кілька разів з револьвера. Кулі розбили лиш шиби в самоході та Іжицькому не вдіяли нічого. Турецька поліція веде слідство.

Політичний замах.

В Загребі, в Хорватії, в часі латинського Свят-Вечера невисліджений досі чоловік довершив замаху на агента білгородської поліції Адольфа Грауєра.

Рани Грауєра не є небезпечні. Білгородська поліція переводить численні арештування між хорватськими студентами.

Січень — то місяць доброї преси!

АНТІН ЛОТОЦЬКИЙ.

Різдво на Січі.

В пишних святкових одягах висипали запоріжці з січової церкви на майдан.

День був морозний, та гарний. На чистому, погідному небі, сонце сяло ясно. Золоте його проміння спливало струями на білу габу снігу на майдані, на церкві з дзвіницею та на курінях. В соняшному промінні білі сніжинки іскрилися мов діамантики.

Запоріжці розбрилися на всі боки. Хто правцював до свого куріння, хто до Гасан Баші, хто до роду, чи знайомих на зимовиках.

Загомнів січовий майдан гамором бесіди: розмов, криків та накликів, жартів та сміхів. Десь подальше дехто й пісню затягнув. Оживився майдан.

— Гей, Гадюко, а ходімо разом до Кривого Панька, напемося меду — кликав один запорожець.

— Не можу! Обіцявся тітці, що приїду на свята. Мій карий уже осідланий жде мене.

— Тай чи не бідаж це! Ніяк не можу найти компанії. Кажу Занозові: „Ходімо в шинок!“ „Не можу“, каже, „сьогодні я вартовий, не вільно мені пити!“ Кличу Дубину: „Годі“, каже, „їду до дому!“ Кажу четвертому, п'ятому — всі: „Годі,

тай годі!“ Кажу ось і тобі, а й ти: „Не можу!“ Чиж не лихо якесь переслідує мене!

— Так ходи зі мною до мого дядька на зимовик і там твому лиху буде край. Тамечки наїмося, напемося до сита тай забавимось. Підеш?

— Піду. От і правда, що риба не без луски, козак не без долі. Ходімо.

— Гей, братці, в кого ні роду ні знайомих по зимовиках, гайда зі мною на Гасан Башу! Плачу всім! — кликав здоровенний козарлюга на іншому боці майдану.

— А єсть-же в тебе гроші? — спитав хтось.

— Дурень ти та ще й вісімнадцятий! Козак не на те пе, що є, а на те, що буде.

— Ха, ха, ха! — засміялися кругом козаки. — Добре відтяв. Ну, щож, ідемо?

— Ідемо, ідемо! — загуло кругом.

І подалися з гамором на Гасан Башу. Біля самої церкви задержалося трьох січовиків. Два з них були вже постарші, а третій ще зівсім молодий. Мав не більше двадцятьдвох років.

— Гей, Шевчику, чого ти сьогодні так нося похнюпив, скривився мов середа на п'ятницю — закликав один із двох старших запоріжців до молодого.

— Хіба не знаєш — обізався другий старший запорожець за молодого — за домом затужив. Дома теперечки свят-

кують, Різдво справляють, веселяться, колядують — і те все без нього. Ось чого сумує він...

— Наж тобі! От, і найшов чого сумувати. У нас Січ мати, а Луг батько!

— Бац, якої ти співаєш! — каже другий старший запоріжець. — А забув, небоже, як то було з тобою. Тямлю, як сьогодні. Цьогож таки року, як ми оба вперше прийшли на Січ, теж на Різдво. Стрінувся я з тобою, дивлюся на тебе, а ти як строений. Далєбі ще гірше виглядав, як ось тепер Шевчик. Питаю в тебе: „Гей, що тобі, Музику, чого посоловів так?“ А ти мов ця баба: „До дому хочеться, на свята! Сумно мені й нудно! Дома святкують, а я тут сам! Так і полинувби, та далекож, далеко!“ Що може не правда? Заперечиш може!

— Нну, ні! — замнявся козак, невдоволений пригадкою такої „некозацької“ пригоди. — Чи чули новину? — почав із іншої бочки, щоб покінчити немилю йому розмову.

— Новину? Яку? — спитали оба козаки.

— В батька кошового гості.

— Гості? Хтож такий?

— Москалі, посли від самого царя...

— Від царя? Чого?

— Чогож би? Цього, що вже нераз?

По Олексія царевича. „Видай“ — кажуть посли — „нашого підданого, що вдає з

Справа церковної держави.

(!) Останніми роками, відколи Беніто Мусоліні став диктатором (рішальним керманічем) Італії, появляються у газетах цілого світа вістки про так зване „римське питання“. Питання це дотичить відновлення колишньої церковної держави.

Самостійна, незалежна від ніякої світської влади церк. держава існувала вже від половини осьмого століття. Обіймала вона 41 тисяч квадратних кілометрів простору і числила около три мільйони жителів.

Володарем сеї держави був кождо-часний Папа римський. Папи виконували свою монаршу владу за посередництвом урядів, які в більшій часті складалися з духовних осіб. Держава ця мала також власне військо та всі існуючі в кожній державі адміністраційні установи.

В р. 1860. італійський король Віктор Емануїл велів насильно загарбати більшу часть папської держави та прилучити їй до Італії. Та на тій грабіжці не скінчилося. В р. 1869. той сам король приказав своїм військам зайняти й Рим. В рік пізніше Віктор Емануїл прилучив Рим, а тим самим і церковну державу до Італії.

Від тої хвили позбавлено Папу світської влади.

Апостольська Столиця має тепер за осідок невеликий простір Риму, Ватикан. А кождочасний Папа вважає себе в'язнем Ватикану і на знак спротиву проти італійського насильства ні на крок не переступає ватиканських мурів.

Після найновіших вісток із французьких часописів, Мусоліні, розуміючи це добре, як могутнє значіння має Апо-

стольська Столиця в цілім світі, намагається навіязати приятні зносини між Ватиканом і Квіриналом, т. є італійським урядом.

В тій цілі мав Мусоліні пропонувати Апостольській Столиці план відновлення давньої церковної держави — та лиш у малесенькій частині. У своїм плані предкладає Мусоліні відділення на незалежну від італійського уряду власність Апост. Столиці частину Риму,

з доступом до моря. Поки що не знати, як відноситься Апост. Столиця до цього італійського пропонення. Однак те одно певне, що „в'язень Ватикану“ доти не покине своєї добровільної в'язниці, доки італійський уряд не забезпечить Апостольській Столиці повну незалежність церковної держави.

Та доки католицька Церква не відзискає в цілій Італії всі колишні свої права.

„В'язень Ватикану“, Папа Пії XI. в своїй кімнаті

В день Христового Різдва

Настає 1929 рік від часу, коли в маленькім містечку Вифліємі, в городі Давида, в Юдеї прийшов на світ Спаситель світа.

Достойно і святочно святкує наш народ Рождество Христове. В кожній хочби найменшій і найбільшій цер-

ковці і в кожнім домі лунає радісна пісня, якою привитали ангели новонародженого Христа: „Слава в вишніх Богу, а на землі мир людям благоволення!“

Як що року у велику хвилю спогаду про Народження Богочоловіка запахуючою барвінковою лентою вити-муться пісні-колядки у нашої Батків-

себе царевича, він не царевич, а самозванець...“

— Напосілися на нього. А що ж батько кошовий? Видасть?

— Та де! Іван Сірко хитрий із біса тай чесний. „Не видам“ — каже — „я вам чоловіка на погибель. Може він і справді царевич, а ви на нього не добром дивитесь, щоб собі владу захопити? А відкіля я знаю. Не видам я його, поки не одержу грамоти з підписом самого царя“.

— Хитро відповів — засміявся другий старий запорожець.

Вже майдан опустошив сливе зовсім. Затеж на Гасан Баші гамір і співи.

— Ходімо й ми на Гасан Башу козацьку душу розважити — каже старий запорожець.

— А що ж ходімо — обізвався Музика. — Ходи й ти, Шевчику.

— Ні, братці, не піду я!

— Чому?

— Чогось не охота.

— Га, як собі хочеш! Іди в курінь та рюмсай там. А ми, Ведмедю, ходімо — сказав Музика тай узяв Ведмеда попід руку. Оба старі запоріжці почимчикували на Гасан Башу, а Шевчик пішов у курінь.

До пізної вечір стояли сливе всі куріні пустою.

Що йно геть пізно під ніч зародися

курині знову козацькими чупринами. Знов загомонила Січ-мати, та не на довго. Козаки зараз полягали спати тай миттю позасипляли кріпким, здоровим сном.

Тільки в Іванівському курині Шевчиків не спиться. Сон не брався його. Хоч і обертався на всі боки, очі заплющував на силу, долонями затулював їх — не спиться тай годі. Туга й нудьга давили його, думки спокою не давали. Вони переносили його далеко, далеко в його рідне село, аж геть під старим Перемишлем, де живе його батько й ненька й сестричка та два молодші брати, де його миленька Оленочка. Бідна! Що вона тамечки діє без нього? Ах, на крилах вірлиних злинувши він до ньої. Та що з цього? Тільки більше завдавши жалю їй і собі. Батько й чути не хоче про женячку з ньою: він багач, син солтиса, а вона вбога сирота, по чужих людях поневіряється... Знов інша думка переносить його в рідну хату. Так як сьогодні — Різдво. Ось наймит вносить дідуха та розстелює його по хаті, а він, мале ще хлопча, помагає йому. Потім батько вносить сніп пшениці-діда й вязку сіна. А потім... потім усі й родина й служба засідають до святої вечері. По вечері разом колядують... І сьогодні дома було все так само... тільки його місце було пусте. Чи сумують за ним ненька й сестричка. А як святкує

вона — Оленочка його...

Перевертається Шевчик із боку на бік — ніяк не всне! А тут, як на збитки, його товариші сплять твердо й храплять здорово, аж курінь ходить. Всі сплять, тільки він один не може. Досада обхопила його. Щоб уже бодай на день стало благословитися, на двір вийшовби.

Вкінці не видержав, встав і підійшов до вікна, відчинив кватирку, щоб поглянути, чи не свитає вже.

Що це?! На майдані й проміж курінями повнісінько народу. Приглядається краще. Хоч це ніч темна, звичне й до темряви око запоріжця зараз розпізнало, що це не запоріжці, а Турки-яничари....

Чи не спить він, чи не сниться йому? Як це можливе?

І полапав себе запоріжець по руках, по лиці, очі протирає, ба й ударив себе таки болюче кулаком правої руки в ліве рамя. — Ні, не сплюж я, значить не сон це... правда воно!

Не довго думаючи Шевчик підійшов тихисенько до постелі курінного отамана й торкнувся його рукою. Отаман не рухався. Тоді Шевчик таки здорово ним потермосив. Поворухнувся отаман тай отворив очі.

— Батьку, а батьку — каже Шевчик — вставай, біда!

— Яка біда? Що з тобою? — говорив заспаний отаман.

шині. Від Попраду і срібнолентого Сяну аж до небосяжного Кавказу, від Прип'яті до теплих берегів Чорного моря лунатиме однозвучна пісня про чудне таїнство воплощення Сина Божого. На всі лади алмазним дзвоном приносиметься хвала Предвічному. А відгомони тих пісень-коляд відбиватимуться серед наших скитальців по всіх країнах європейської суші, у далекому Зеленому Клині, за широкими бурхливими океанами — у Зєдинених Державах, в Канаді, Бразилії й Аргентині.

Довкруг святовечірного стола збереться Велика Народня Рідня: в день Христового Різдва обєднаються всі діти Української Землі спільними думками й спільними почуваннями. Ніякі кордони не будуть нас ділити, ніякі пропасти розєднувати. Цей день буде днем Соборної Сімї Української!..

Такі святочні дні надаються особливо до того, щоб витягнути руку до згоди, коли де є суперечки в родині блисшій чи дальшій, або між сусідами. Бо се дні любови Спасителя й любови між людьми. Надаються ті дні й до читання добрих газет і книжок. Не змарнуймож їх, а зробім хоч одно добре діло в свята Христового Різдва.

Жадають розв'язання секти маріавітів.

Процес проти маріавітського наставника Ковальського, що відбувся минулої осені в Полоцьку, виявив, як страшне моральне багно скривалося під покришкою тої секти. З тої нагоди 86 католицьких організацій у Варшаві внесло до властий письмo, в якому домагаються розв'язання секти маріавітів.

— Вся Січ залита яничарами...
— Яничарами?! Чи ти здурів?!

— Не здурів, батьку отамане, а святую правду кажу. Я отворив кватирку щоб глянути, чи не свитає вже, аж бачу на майдані яничар, що й голки нїде не встромиш. Глянь, батьку, сам.

Курінний зірвався на рівні ноги й в одній хвилі сон утік від нього. Глянув і собі в кватирку.

— Значиться зрада, не інакше. Сторожка зрадила та впустила поганців на Січ. Та тепер ніколи над цим розважати. Будімо братство! Тільки тихо, без гамору, щоб не почули поганці. Справимо їм несподіванку.

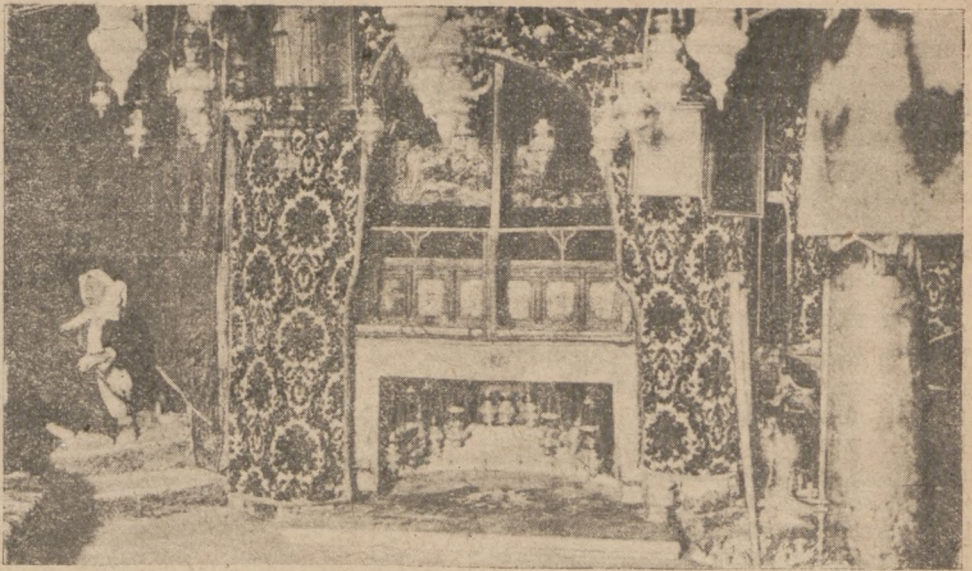
Пішли оба будити. І вскорі всенький курінь був на ногах.

— Повідчиняти вікна, рушницї в руки та стріляй у поганців! — дав приказ курінний.

Загремїли стріли, засвистїли кулі й кільканацять яничарів у перших рядах покотилося до долу, як підкошена трава.

Заметушилися яничари, змішалися. Мабуть не сподївалися гостинця такого. Були певні: сплять запоріжці твердим сном...

На стріли Іванівського куріня й усі прочі куріні прокинулися й стали стріляти в яничар. Вскорі з усіх трицять вісім курінів загремїли стріли. Пішла така пекельна пальба, що аж земля дріжала.

Каплиця збудована на місці де стояв вифлємський вертеп.

Зі світа

Катастрофа в Ромунії.

В Ромунії, коло стації Бутешті зударився букарештєнський поїзд із другим поїздом. Наслідком розбиття кількох вагонів одна особа понесла смерть а кільканайцять лекшї й тяжшї рани.

Розв'язання комуністичної партії в Болгарії.

Болгарський уряд розв'язав комуністичну партію в Болгарії. Причиною було те, що ширила вона у великій кількості всякі більшовицькі письма. Влада відкрила та сконфіскувала аж два вагони агітаційних летючок, які прислано з Москви.

Спокій у Парагваї.

Комісія всеамериканської конференції в Вашингтоні скликана, щоб розглянути спір Болівії з Парагваєм взялася пильно до роботи. Поставила вона внесок утворити розємний суд із дев'яти членів. Болівія і Парагвай мають вислати до того трибуналу по двох представників. По найновішим вісткам парагвайський уряд розпустив запасні війська, змобілізовані до війни з Болівією, яка мож сподіватися, вже скінчена. Велику заслугу в поладженню болівійсько-парагвайського спору приписує собі Ліга Націй, яка на першу вістку про воєнні кроки, звернулася до обох держав, щоб їх заперестали. Та наглядна річ, що обох суперників відвела згадана всеамериканська конференція.

Побачили яничари, що не переливки й стали й собі відстрілюватися. Та не багачко шкоди могли зробити їх стріли запоріжцям. І не легло приходилося яничарам орудувати оружжєм серед такої тісноти й стїни курінів захоронювали запоріжців. Запоріжці-ж не давали ні однісїнького стрілу на марне. Їх кулі били в збиту масу яничар мов у стїну й скоро перед кожним курінем лежала купа вбитих і ранених яничар.

І паде їх, цих яничар, щораз більше й щораз менше їх стоїть на ногах, щораз менше відстрілюються.

Аж тут кошовий Сїрко, як не крикне:

— Гей, козаки-молодці, гей, братці, годі нам із поза стїн на цих клятих поганців порох і кулі тратити. Берїть у руки ятагани й шаблюки, тай гайда на майдан, до бою, до ручного!

І скоро рознісся приказ кошового по курінях, по всіх.

Вискочили запоріжці на майдан із голими шаблями. Занїміли стріли, почалася різанина. Стрївожені яничари кидалися на всі боки, та нікуди було тікати. Всюди попадалися на відділи запоріжців. А запоріжці не давали пардону. Падали яничарські голови як маківки, хоч і яничари боронилися завзято.

Страшна різанина трївала до світанку. Як стало свитати вже дуже маленько

Турків остало в живих. Ще тільки біля церкви беться чималий відділ яничар. Тут і їх головний начальник, окружений найзавзятішими й найхоробрїшими яничарами. Тут теж і найзавзятіша січа ведеться. На чолі запоріжців тут сам кошовий Іван Сїрко. Сильний і рішучий його голос чути довкруги. Громом несеться він по майдані.

Свінуло.

Не багато вже боролося поганців. Із п'ятнадцяти тисяч яничар нема вже й двох соток.

— Козак — кричить Турок у дорогїй одежі, знать яничарський старшина — не рубати нас, ми піддатися...

— Так і говори — крикнув Сїрко — то давно вже булиб не валяли шабель у вашїй поганїй крові. Хлопці вязати їх!

Козаки кинулися вязати бранців.

— Кількож навязали їх клятих? — питає Сїрко як звязали останнього.

— Півтора сотки, батьку, між ними чотирьох агів.

— Чотирьох агів! Давайте їх тучки!

Привели.

— Знаєте мене, чи ні? — питає в них Сїрко по турецьки.

— Не знаємо — каже один ага — та здогадуємося, хто ти. Ти славний отаман Сїрко.

Морози в Італії.

Північну Італію навістили сильні морози. В місті Пізі шаліла сніговія. В Болонії замерз один подорожний, а двох інших панів замерзлих відвезено до шпиталю. Такі морози в північній Італії трапляються дуже рідко. Наслідком морозів, дикі звірі, між іншими вовки, втікають із гір та появляються в околицях, де їх ніхто ніколи передше не бачив.

Двіста тисяч голодних дітей.

Після вісток румунських часописів в полуднево-західній Україні та в молдавській республіці панує страшний голод. Вже починають люди вмирати від голодового дуру. В Молдавії голодуючі розграбили 752 багатших господарств. В Одесі, Миколаївську й Херсоні знаходиться тепер около 200 тисяч дітей, привезених сюди з околиць навіщених голодом. Представники чужих держав змушені спроваджувати харчі для себе аж зпоза кордонів, бо в совітах їх не дістають.

Чума й голод у Китаю.

Наслідком недавніх боїв у північній Китаю, весь край дуже знищений. Вибухла там грізна пошесть чуми (холери) і поширюється в страшний спосіб. До загрожених чумою околиць не вільно довозити поживи. Тому около 12 мільонам Китайців грозить голодова смерть. В Шангаю та інших надморських містах у Китаю побоюються вибуху комуністичних заворушень, бо большевики підняли там сильну агітацію.

Вісти зі Совітів.

З більшаючим із дня на день голодом зростає в Москві число грабіжних нападів та мордів, як у місті так і по селах. Влада не в силі зарадити тим напа-

дам. З морозами в околицях над Волгою появилися цілі стада вовків, які нападають на села, поривають худобу та загризають людей. Люди бороняться перед вовками розкладають огні, що спричинює часті пожежі. В московському окрузі було з такої причини 15 випадків пожеж.

Побиті комуністки.

Московська „Правда“ подає вістку, що в селі Непаниці, на совітській Білорусі, селяни напали на збори жінок комуністок. Мовляв: пильнуйте, баби, горшків, бо вже і без бабських зборів тая „комуна“ всім горлом лізе.

Грипа в Зєдинених Державах.

Пошесть грипи в страшний спосіб поширилася в Зєдинених Державах пів-

нічної Америки. Після урядових обчислень померло на грипу в часі від 3. листопада до 22. грудня 1928 около 10 тисяч осіб. Від половини грудня зголошено 250 тисяч нових недужих на грипу.

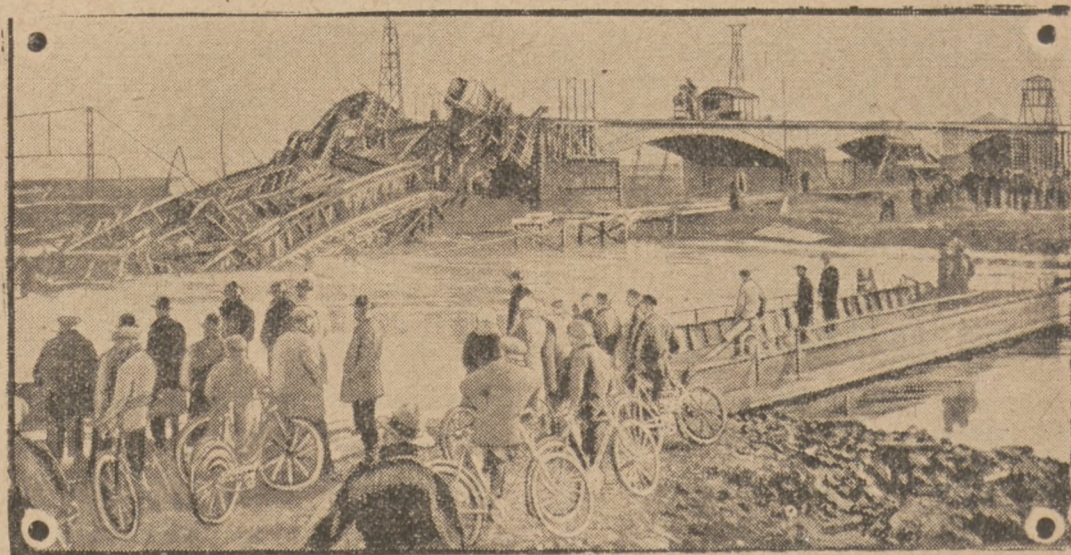
Пішов у дубину.

Провідника президії московського Комінтерну Бухаріна усунено від влади під покришкою безречинцевої відпустки.

Катастрофи — випадки.

Австралія. Коло міста Майбурн запалився в воздвсі літак і з висоти 70 метрів упав на землю. Двох летунів згоріло.

Африка. При африканським побережжю Середземного моря на стоячій на якорі кораблі вибухла пожежа. З кора-

В західній Німеччині, коло місцевості Тройсдорф завалився на ріці недавно збудований міст. Причини завалення ніхто не знає. Міст, який лувив два береги самоходного гостинця,

був збудований з бетону і мав 20 метрів висоти. В часі випадку під румовищем моста згинув один робітник. П'ять інших віднесло тяжкі рани. Наш образок представляє завалений міст.

— Ти вгадав. І знаєте теж, що ви в мене в полоні, що я вас можу покарати смертю.

— Знаю це, але знаю теж і вірю, що славний лицар Сірко не велить убивати безоружних людей, що добровільно здалися.

— Ти бачу не дурак. А скажи мені, чого ви тут лізли на свою загибель та як туди дісталися?

— Султан уже давно задумував знищити вас, та боявся виступати в отверту війну з вами. Колиж одержав від вас відповідь на своє письмо, де ви висміяли його й нашу віру, розлютився дуже й готовився до війни з вами. Тому скликав увесь диван (раду) й на дивані вважали, що годі виступати проти Запоріжжя отвертою війною, поки Сірко там панує. І рішили дістатися підступом на Січ, в такий час, коли ви не сподіватиметесь на паду тай усіх вас вирізати.

— Он, бач, чого їм клятим заблагос! — сказав Сірко. — А тепер іще одно: як ви продісталися на Січ? Чи наші варті зрадили? — питає дальше Сірко.

— Ні, не зрадили ваші варті. Прийшли ми тут ура з кримським ханом, що прийшов нам у поміч із 40 тисяч орди. Пройшли ми так потай, що ніхто не бачив нас і ми вирізували сторожу.

— Вирізували прокляті! — не вдержали, скрикнули запоріжці.

— Оповідай дальше — сказав Сірко.

— Вирізували ми сторожу тай продісталися невеличкою фірткою в Січ. Зайняли весь майдан і завулки проміж курінями. Старшина стала раду радити. Аж тут із одного куріня роздалися стріли. Це спричинило замішання в нашому війську.

— А котрий то курінь перший побудився? — спитав Сірко.

— Наш, Іванівський — гукнув Музика.

— Іванівський — сказав Сірко — значиться курінному Сороці завдячує Січ рятунок.

А курінний Сорока:

— Ні, не мені, батьку кошовий, а нашому братчикові Шевчикові. Він збудив мене й остеріг.

Почувши таке все товариство гримнуло враз:

— Славно, Шевчик, молодець Шевчик!

І полетіли козацькі кутасаті шапки в гору.

А кошовий Сірко гримнув:

— Шевчик сюди!

Не зараз найшли його. А тимчасом Сірко питає в аги:

— Стривай, ти говориш, що з вами прийшов хан із сорок тисяч орди, кудиж він дінувся?

— А він обложив військом Січ навколо.

— Так? Пане писарю, й ти, пане осавуло, візьміть із собою з десятків товариства та йдіть у посольстві до хана та скажіть йому ось так: „Від славного війська запоріжського низового прислали нас, щоб повідомити тебе, хане, що яничари, які вдерлися були на Січ вирізані щодо ноги. Чотирьох агів у нас у полоні можете, як хочете, викупити!“

Писар із осавулом та з десятком запоріжців одійшли.

А тимчасом явився Шевчик.

— Так це ти, козаچه, врятував Січ? — питає Сірко в Шевчика.

— Не я, батьку отамане, не я, а Божа ласка, що сон мене не брався. Що Всевишній наслав на мене спогади про Свят Вечір у рідній хаті, про батька, неньку тай про...

Тут Шевчик замнявся.

Старий отаман осміхнувся тай докінчив:

— ...і про дівчину кохану.

Шевчик почервонів тай каже:

— Так, пане отамане!

— А як у тебе люба дівчина є, то чогож ти на Січі? — питає отаман.

— Бо вона вбога й батько мій ніяк не годиться, щоб я взяв її.

блем згорів великий ладунок ропи та сіна. 2 особи згинули, а 8 моряків урятувалося скачучи з горючого корабля в море.

Англія. На одному з островів при англійським побережжю віхав на лід самохід із п'ятьма подорожними. Під тягаром самоходу лід заломився а самохід враз із пасажирами пішов під воду. Не вратовано його.

Франція. Коло міста Ліону наслідком зіпсуття мотору розбився військовий літак. Летун згинув на місці.

Німеччина. В цілій Німеччині довгий час панувала така мрака, якої там уже від давна не памятають. Була вона така густа, що в Берліні вуличний рух був сильно здержаний. Самоходи та трамваї їхали дуже поволі, бо на пару кроків не було нічого видко. Та мимо того зударилося зі собою много самоходів, автобусів та трамваїв. Кільканайцять осіб віднесло в тих випадках рани.

Швеція. В Штокгольмі в однім готелі вибухла серед ночі грізна пожежа. Жертвою її впало 6 туристів-прогульковців, які згоріли живцем.

Болівія (Полуднева Америка). Француский летун Леметр, який був інструктором болівійських військових летунів, упав у часі лету зі значної висоти та відніс тяжкі рани.

Білгород (Югославія). В однім із міських кінотеатрів по виставі вибухла пожежа, яка знищила цілковито кінову салью. В часі гашення віднесло рани двох людей із огневої сторожі.

Хочете гідно обійти „Місяць Доброї Преси“, так приєднайте бодай кількох нових постійних передплатників „Правди“, самотньому в Галичині широко українському, католицькому тижневикови.

— Ага! Стривай, ми зробимо так, що батько згодиться. Вернув писар і каже, що Татаре відходять...

— Добре, — каже Сірко. — та тепер пане писарю, тепер у тебе друга робота. Бери перо й каламар у руки тай пиши письмо...

— До кого...

— А це тобі скаже Шевчик.

А Шевчик:

— До мого батька Онисима Шевчика...

І подиктував отаман Сірко писареві письмо до солтиса Онисима Шевчика, а в письмі вихвалив його сина, тай додав: „А знаючи, що ваш син любить сироту Оленку Загорбочну, звертаюся до Вас. Як добрий син не хоче він брати її без вашої згоди. От тим то я, Іван Сірко, кошовий Запоріжжа, прохаю вас в імени сина згодиться на вінчання вашого сина з Оленкою й дайте своє благословенство“.

— Готово? — спитав Сірко в писаря.

— Готово — відповів писар, і прочитав написане.

Кошовий узяв перо й підписав: Іван Сірко, кошовий Славного Війська Запоріжського низового.

— Бериж, козаче, це письмо тай їдь до дому. Думаю, що батько не відмовить, як кошовий Сірко буде твоїм дівчині сватом.

Петрик поклонився кошовому й би-

Різдвяні звичаї в різних народів

В найдавніших християнських часах головною точкою Різдвяних Свят був вертеп. Перші сліди вертепу сягають IV. ст. по Христі. Походить він таки з Вифлієму. Тоді св. Єроним влаштував представлення Христового Різдва в Вифліємському Вертепі. Цей чернець перебудував влаштований там у 330 р. святий жолобок на стаєнку. В стаєнці помістив побіч мармурного жолобка з Дитятком Ісусом, з Пречистою Дівою та зі св. Йосифом і звірята: осла, вола, вівці й кури. Побіч пасли пастухи свої череди, а в горі над ними знімався хор ангелів, що звіщали пастухам веселу новину. В далі було видно, як надходили від Сходу мудрці на конях і верблюдах з численними почотами служби.

Із Вифлієму дістався вертеп до церков Європи. Потім стали вже влаштовувати такі вертепи й по домах. І в нас по деяких домах улаштовують для дітей вертеп. Купують на це готові образки, що на них намальований вертеп з вифліємською зорею й три царі й пастухи та звірята й дерева. Все це наклеюють на папір, а потім вирізують і на підпірках уставляють.

Значно пізніше появляється ялинка, що її сьогодні знають майже в усьому християнському світі. Вітчизною ялинки є мабуть Альзатія, бо перша докладніша згадка походить із 1604 р. з міста Штрасбурга. Тодішній літописець описує, що ялинка була прикрашена рожами з кольорових паперів, яблуками, оплатками й цукорками. Та вже вчасніші документи (з 1526 р.) з альзатського містечка Шлетштад згадують про „святоточні ялинки“, що заборонено їх надмірний вируб. Із пізніших документів довідуємося, що ялинку вбирали тоді

стро відійшов.

А кошовий Сірко промовив ще до товариства:

— І так, панове товариство, Господь Бог зберіг нашу Січ від неминучої загибелі, але й дав нам заразом науку, щоб удруге ми були ще обережніші. Поховаймо тепер наших товаришів, як ялося по козацьки. Тай трупи яничар теж треба поховати, бо заобогато їх, щоб лишити хижим птицям на жир.

Радісне було Різдво на Січі, ще радісніший був Щедрий Вечір у хаті Петрикових батьків. Батько само собою згодився на вінчання сина з Оленкою. Щеж би? Такий сват!

Та не весело було султанові в Стамбулі, як довідався про таку невдачу.

— Шайтан Сірко... — сказав.

Ось таке то Різдво мала Січ Запоріжська в 1674 р.

Від Адміністрації

Із нинішнім числом висилаємо чеки П. К. О. які просимо виповнити та негайно — враз із належністю за передплату — нам переслати.

Просимо також старатися приєднати бодай двох, трьох нових передплатників у січні, як місяцю „доброї преси“. Відповідні формуляри на передплату „Правди“ і „Нашого Приятеля“ залучуємо.

й ляльками, цукрами, а передусім цвітами.

В Скандинавії знали вже вчасніше рід штучного, прикрашеного свічками деревця в виді обтесаного пня дерева, що його обтесані гильки служили як ліхтарці. З нього повстав коліровий трисвічник, що представляв св. Троицю, що ще й сьогодні в Швеції займає на Різдво почесне місце побіч ялинки.

Ялинок не освічували спершу свічками, бо перші згадки про свічки походять шойно з 1737 р. З Альзатії перенісся звичай влаштовувати ялинку до середньої Німеччини, а шойно на початку XIX. ст. поширився по всій Німеччині, а відсіля й по інших країнах. Перейшов цей звичай і до нас. та в нас прийнявся головно по містах, а по селах тільки в домах інтелігенції.

Де не було чатинних деревець, там заступали їх деревляними пірамідами освіченими й прибраними різними прикрасами. Враз із розповсюдженням ялинки прийнявся звичай класти під ялинку дарунки для дітей і старших.

В католицьких середовищах Англії теж знають ялинку, а по церквах влаштовують вертеп. Англійці з міст виїждять на свята на село й люблять святкувати на свіжому повітрі. На другий день Різдва багато людей виїждять із Лондону до місцевости Гемстід, де забавляються біганням до мети, їздою на ослах і т. п. Святого Вечера не святкують. Величавіше святкують Різдво Американці, хоч і в них не святкують Святого Вечера. Звичай влаштовувати ялинку там дуже розповсюднений. Однак батько й мати прикрашають ялинку шойно в Різдвяну Ніч, коли вже діти підуть спати. Діти, як лягають спати, вивішують зумисне на ліжечках свої панчішки й ранком знаходять у них ласощі та забавки.

Французи не мають окромишних звичаїв святкування Різдва й не справляють Святого Вечера. Та в багатіших домах і там приймається щораз більше звичай влаштовувати ялинку. Знають там тільки пастирське богослуження що його відправляють перед Різдвом в 12 год. в ночі. Давніше споживали по цім богослуженню спільну вечерю, а сьогодні перенісся цей звичай до каварень і ресторанів, де забавляються до білої днини.

Святоточні дарунки дістають тільки діти й то шойно в перший день свят. Перед сном у Святий Вечір пригортають діти, так як в Америці, свої черевички й панчішки, а батько й мати наповнюють їх солодощами та забавками. Вертепи влаштовують тільки по церквах.

В Італії побіч інших святоточних звичаїв кидають на ватру в Святий Вечір колоду дерева, що повинна горіти всю ніч. Цей самий звичай є й декуди в Іспанії. Та там заносять серед танців і співів колоду на передцерковний майдан і що йно там спалюють її в Святий Вечір. Цікаве, що такий звичай був давно й у боярських англійських домах. Звичай палити на Святий Вечір пні є й у Сербів. Вони помазують тоді три дубові пеньки дерева медом і посипають пшеницею (це нагадує нашу кутю) та ще часом поливають вином і палять їх.

Отсі горішчі стовпці називають Сербі бадняк.

Побожне населення Мехіка, тепер так мучене, святкувало Різдво дуже величаво. Вісім днів перед Різдвом відбувалися шодень процесії т. зв. „посадас“ до якогось наперед вибраного дому. До дверей цього дому стукали учасники походу й просили гостини для Пречистої Диви й св. Йосифа. Ночі по процесіях проводили на забавах. Дев'ятого дня відбувалося святочне розбивання „пінат“, що в Мехіку заступають ялинку. „Піната“ це велика глиняна посудина, наповнена солодощами й дрібними дарунками, а прибрана звичайно як стаття людини або звіряти. Діти з завязаними очима, коли їх закрутять навколо, стараються розбити палицею пінату. Щойно тоді дістають ці дарунки.

Із святкування Різдва лучиться скрізь споживання окрімшніх страв та печива.

Звичай влаштовувати в Різдвяні Свята ходжень то домах із музикою, співами в різних переодягненнях теж поширений у різних народів. В Калібрії сходяться на свято з Апенінських гір мандрівні музики, що перед вифліємськими вертепами грають на кобзах і сопілках, та виспівують святочні пісні.

В Греції та в Ромунії ходять теж по домах діти, співають святочні пісні й носять як і в нас вифліємську зорю. Такі ходження по хатах, получені з переодягненнями різних символічних фігур виступають в часі Різдва дуже численно, головню в Німеччині, Австрії, Швейцарії та Іоландії.

Так святкують Різдво в різних країнах, Як бачимо кожна країна має тут щось своє, прикетне, багато з цих звичаїв може ще й давні передхристиянські, та все лучиться в одному: віддати честь новонародженому Спасителеві

світа та втішатися спомином цієї великої події.

І в нашого народу є багато святвечірних звичаїв дуже, дуже старинних. Ось як дождання першої зірки, застелювання стола сіном і вязка сіна під столом, усталисвання діда на покутті, себто снопа пшениці чи жита застелювання долівки соломкою-дідухом, дванацять страв при святій вечері — все це на думку вчених ще звичай з поганських часів. Ба навіть колядки та щедровечірні шедрівки, кажуть учені, повстали й співалися ще в поганських часах. Можливо. Та тепер усе це вже християнське й нагадує нам Різдво Христове. Ось перша зірка, це спомин вифліємської зорі, сіно й солома нагадують нам що Ісус родився в стаєнці, а дванацять страв на спомин дванацяти Христових апостолів. Можливе, що колядки повстали ще в поганських часах, алеж тепер величають вони Христа Дитину, Пречисту Диву й святого Йосифа — вони вже християнські. (аб..)

—0—

ПРИПОВІДКИ ПРО РІЗДВО.

З Христовим Різдомв'язється й чимало українських народніх приповідок. Ось деякі з них:

До Різдва то й зима, а по Різді, то й по зимі.

*

Зелене Різдво, білий Великдень.

*

На Різдво обійдеться без паски, а про мак буде й так, а без олію не зімлію

*

Не овиниця, що в Різдво метелиця.

*

Не однаково далеко від Різдва до Великодня, як від Великодня до Різдва.

*

Годі коляди, вже по Різді.

*

Вид теперішнього Вифліема.

ВОЛОДИМІР ЯЦЕНКІВ.

В Різдвяну Ніч

1919.

Погідна тиха ніч оповила землю. Над покритими пухким снігом полями, високими, лісом порослими горами міліярдами зірок ясніло небо. Поважна тишина царила у просторах. Замовк понурий гук гармат, що стократним гомоном лунав горами й лісами. При тих, приляг десь між ялицями буйний острій вихор, що до недавня ще гуляв гірськими пляями, свистав пронизливо в глибоких вивозах, демонським реготом вив у скельних вертепах.

Незаворушеною тишиною таємного, святочного виждання витала вся природа маєстат Різдвяної Ночі. Тиша ся блаженним спокоєм переливалася у сповиті болем, непокоєм про долю рідної країни серця тисячів борців, яким судилося витати великого Царя царів, Царя Мира далеко від своїх найдорожших, у дрімучих зимовим сном Карпатах, на полі важкого, святого обов'язку, на полі бою, слави.

Святочна тишина панувала і в запіллю. В невеликім, у темряві ліса скри-

тім, напів розваленім житлі містився полевий лазарет. Найшло в ньому пристановище кількох ранених у послідному бою стрільців.

Невеликий простір хати густо заставлений лежанками ранених. Під за-ложеним досками вікном столик, при якому, у важкій задумі, спершись об край стола ліктями й закривши лице долонями, сидить дижурна сестра. В кутку на лавчині невеличка ялинка прибрана кількома яблуками та паперовими вирізками. Одна-одніська свічка палає на ній. Скупим саявом освічує брунатні бервенові стіни хатчини, залізу невеличку піч, соломкою вистелені лежанки та спочиваючі на них окутані сірими плащами постаті.

Блимає свічка, полощить снуючіся по стінах тіні. Бальсамічний запах смеречини проганяє немилий сопух карболі, йодоформу.

І тут у тому хранилищі людського болю-страждання витали торжественно благословлений Святий Вечір. Добра сестра-жалібниця ще за дня прибрала ялинку, приладила скромні даруночки кожному раненому. Зі сходом Вифліємської зірки засвітила свічку на ялинці,

привитала їх щирим Христос Раждається! Обділила всіх кусничком просфори, роздала даруночки та подала небуденну вечеру: білого хліба й свіжо пареного молока. Для кожного найшла шире слово потіхи, розради, що було їм дорожше від найшедрїйших дарів і неодну сльозу вдячності витиснуло з їх запалих очей. Велику радість справила вона їм!

Лиш один із них, той під самою стіною не бачив прибраної ялинки й не розумів слів привіту, розради. Зі смертельною раною в грудях лежав у горячці без пам'яті. Скупе саяво свічки падало на палаюче страшним жаром його молоденьке лице, на розбурхані буйні кучері. Час до часу порушався неспокійно, а зі зболілих його грудий добувався жалісний стон. І тепер застогнав боляче. Стогін сей розбудив із кам'яної задуми сестру. Відняла долоні від свого хорошого лица, встала від стола, підійшла до хорого й нахилилася над ним поклала свою долоню на його палаючим чолі. Зі спалених його уст вимкнулося зітхання полекші. Підняв повіки, Глянув напів притомно кругом себе й прошептав: „Так мені тепер добре!“ Важкі повіки опали знов. Та

Страшні числа.

(!) В бюджеті (зіставленню державних приходів і розходів), що обов'язує від 1. квітня 1928 до 31. марта 1929 находитися деякі числа, над якими варта застановитися. І так стрічаємо між іншим у тім бюджеті таке: до державної каси має вплинути як прихід: оплата від сірників 8 мільйонів і 694 тисячі золотих. З почти і телеграфів 44 міль. 458 тисяч і 497 зол. З державної лотерії 64 міль. 819 тисяч і 348 зол. Зі соли 95 міль. і 10 тисяч зол. Зі залізниць 147 міль. 885 тисяч. З тютюну 619 міль. 400 тисяч. А з горівки аж 638 міль. 284 тисяч і 100 золотих. Додаймо разом всі приходи держави за сірники, почти і телеграфи, сіль і залізницю. Дістанемо суму: 360 мільйонів 860 тисяч і 845 зол. се є майже половина того, що держава стягне за горівку!

Ухвалений минулої осені бюджет на слідуєчий рік, від 1. квітня 1929 до 31. марта 1930 передбачив як прихід з горівки вже суму 670 мільйонів, 485 тисяч і 770 золотих. Та тут подано лише кілька держава дістане від шинкарів цілої Польщі. Певна річ, що шинкарі стягнуть з населення за горівку в двоє тільки. Беручи кругло населення всеї Польщі пропиває за один рік 1 мільярд (тисячу мільйонів) золотих. Коли приймемо, що українці лиш четвертина всього населення Польщі, видно з того, що український нарід пропиває за один рік аж 250 мільйонів, а прокурює 155 мільйонів золотих. Разом за один рік український нарід пускає марно 405 мільйонів золотих. Чи не страшне те число? Таж числячи по 2 тисячі золотих за один морг поля, наш убогий нарід в нинішніх злидінних часах пропиває й прокурює річно 202 тисячі моргів поля. Таж за ті змарновані гроші можна в однім році збудувати кілька величавих церков, кількадесят читалень, кооператив, великих варстатів, у повні за-

безпечити Просвіту, Рідну Школу й інші церковні та народні установи. Та ще остало би гроша на удержання всяких сирітських захистів, Інвалідів та на підмоги для безробітних українських зарібників.

Застановіться над тими страшними числами, дорогі читачі. Та подбайте самі й других заохотіть, щоби ось вже з Різдом Христовим та Новим Роком обійшлося і в ваших родинах і в вашім селі без того руйнуючого наш нарід марновання гіркої кєрвавиці на погану смерлюху та на тютюн. Гроші, що мали би піти в болото, гріш до гроша складайте на чорну годину собі й дітям або обертайте на інші добрі цілі.

Я. Вільшенко

Різдвяний гість

(Шведська легенда)

Геть вже стемніло, повечоріло
І місяць виллєв вже білолиций,
Мороз лютує та снігом біло
Мете полями скрізь метелиця.

В пору таку, в таку годину
Йшов подорожний полем безлюдним,
На плечах ніс він малу торбину —
Йшов так ходом повільним, трудним.

Змучився дуже, нильно спішився,
Щоби на час ще стати в хатині,
Та на нещастя з дороги збився
Серед сніжної сеї пустині.

Спішився стати на час в хатині,
Щоб Святий Вечір хоч не багатий
(Бо він убогий) справить родині,
Та не судилось до зірки стати.

Іде стружений, аж нараз бачить:
Щось там край купи снігу чорніє,
Мале хлопятко стоїть дріжачи,
Хухає, руки закликає гріє,

Здаєсь: ось-ось вже з тіла малого
Душа відліне в надземські краї.
І подорожний до хлопця цього
Підходить близько, в нього питає:

„Чого стоїш тут? Ходи зі мною,
Вже недалеко до мої хати,
Там найдеш захист перед зимою
І засядеш з нами повечеряти.“

Хлопця не далось двічі просити
І вже у двійку пішли у хату,
Війшли у сні, вибігли діти
І мати й стали тата витати.

„Чого ти в місті так забарився?“
У чоловіка жінка питає.

„Бачиш, з дороги якось я збився,
Того так пізно з міста вертаю.“

Зате не сам я, привів з собою
Гостя малого до нас на свята.
Сказав господар і всі юрбою
Ввійшли в низеньку та теплу хату.

Як вже ogrілись оба з дороги,
До свят-вечері усі засіли,
Господар вбогий, вечеря вбога,
Та всі веселі святом раділи.

Жінка хліб крає й каже хлопятко:
„Благословенні дари убогих!“
І що за чудо! Це хлібонятко
Ціле, хоч жінка все крає з нього.

З дива підняли зір на хлопчину,
Малий хлопчина зівсім змінився,
Сіяють очі мов небо сине,
Світ ясний вколо нього розлився,

І на коліна жінка припала,
А вже за нью уся родина
Із лавок встала, руки підняла —
І благословила усіх дитина.

Як знову зір всі в гору підняли
То не було вже дитини в хаті
Із цього зараз усі пізнали,
Що сам Христос це в них був на святі.

Із цього часу, від Різдва свята
В усім велося родині бідній
І вона скоро стала богата
Й першими стали в селі послідні.

Присилайте передплату!

по хвилині розкрив очі і притомним зором обняв ялинку.

„Ялинка!“ — злебедів і силкуючись підвестися простягнув обі руки до неї та безсилений подався на зад. Сестра ніжно поправила йому підголовник. Став маячити знова. „Це ти, Марусенько? Чому не збудила мене скорше? Вже й вечір. Святий вечір! Ялинка прибрана без мене? Видиш, яка ти недобра. Я казав, що прийдь й приїхав... А мама й тато де? Ах, ось на покутю вони! Тату! Вас не вбили тоді! Ви живі, здорові, Слава Богу! Чому Андрійко, як перекався був зі села через лінію, так страшно дурив мене? Казав, що на смерть порубали вас рогаті посіпаки, коли трусили в селі за мною! Бач, який. А я плавав як мала дитина. Він дурив. Ви живі, здорові тут при мені!“

Кинувся перед себе. Переляканій сестрі лиш з трудом удалося покласти його на постіль. Хвилину полежав важко віддихаючи.

Хорі занепокоєні гамором поїдали голови та по хвилі, здавалося, позасипляли. Сестра обтупила старанно плащем горячкуючого хорого. Він ледви чути говорив: „Які ви добрі, мамо! Ще й тепер прийшли, в ночі, обтупили мене гарненько так, як тоді, коли я був

ще маленький... Я вдавав що сплю, а ви прикривали мене й цілували в голову.“

Ясніше спалахнула свічка на ялинці. Хорий глянув кругом і судорожно вхопив пальцями край плаща.

„Стрілецький плащ? Це ви, мамо мене ним прикрили? Як мені тепло, добре. А там, мамо, в окнах товариші без плащів, без одежі, без їди... Бідні вони... Не плачте, мамо. Простіть, що вас покинув. Я мусів іти з ними. Мусів боронити від ворогів лютих — України.“

„Пустіть! Я мушу з ними... Чуєте? Вже йду... Пождіть!“ Знова силувався зірвати з постелі та не зміг і рук підняти.

„Пішли, не взяли зі собою!... Пішли і скитаються по полях чужини обдерті, голодні, бідні. — Матусенько!... Матусенько! Як колись у час бурі й негоди собака люто залає й ти глянувши в віконечко побачиш під тином стоячу мару, в сірім подертім стрілецьким плащі, зі запаленими очима, з пожовклим лицем — знай — це скиталець. Ох, який він бідний!... Ти не проженеш його. Ласкавим словом пригорнеш до свого серця. Щоби хоч на хвилину забув на свою долю...“

Знеможений замовк. З грудий ви-

ривався хрипливий страшний віддих. Сестра клякнула у його ніг та шепотом відмовляла молитву за конаючих.

Свічка на ялинці догарала. Тріскіт осмаленого чатиння пронизливо прошибав тишину. Сестра засвітила нафтовий каганець та поклала на столі.

Очі вмираючого спалахкотіли вогнем. Ледви чути нісся гомін його послідних слів. „Грає дзвін, радісний дзвін побіди... Незлічимою юрбою йдуть вірні сини України. Перед ними Вона, щаслива, красна, усміхнена... На чолі в Неї вінець побіди виплетений кривавим змаганням мільйонів. На устах її благословення своїм вірним синам, борцям за Правду, за її Волю!“

Вірвалася, замовкла сердешна лебедина пісня. Враз із свічкою різдвяної ялинки погасла послідна іскра молодого життя. З послідним віддихом вимкнулася з прощитих ворожою кулею грудий стрільця його непорочна душа та помчалась ген, понад зоряні простори. Щоби злучитися з хором крилатих Херувимів і віддати поклін Новонародженому Божому Дитятку, зложити Йому в дарі всі терпіння братів, та молити Його благословення у їх кривавих змаганнях.

—о—

Д О П И С И

ДЕЛЯТИН (Із життя Круга У. Х. О.). Під проводом бувшого провідника о. Семчука 18. XII. 1927 р. засновано в нас Кругок У. Х. О. та Марійський Союз. Спершу вписалося до У. Х. О. всего 36 членів. При У. Х. О. заведено обов'язкову ощадність: кожен член У. Х. О. складає місячно 0.50 зол. Із весною 1928 р. було вже 350 членів. Тоді заложено при У. Х. О. читальню ім. св. Покрови та працю в кругку поділено на секції: ощадності, забезпечення й освіти. Праця пішла ще краще, членів прибуло до 510. Богато доброго зробив Кругок У. Х. О. під умілим проводом о. Семчука. До 18. XII. 1928 зібрано ощадностей 1400 зол. Із цього 500 зол. пішло на основний фонд, а з решти користають члени, а саме 15 членів одержало тримісячну позичку (безпроцентову) на суму 1300 зол. Так помагаємо самі собі, а треба знати, що наші члени це головні робітники й селяне. Обезпечення маржини виказало (від 1. I. до 18. XII. 1928) членів 510, що обезпечили 480 коров і 120 ялівків. Виплачено за шкоду 9 членам на загальну суму 1786 зол. Ось так помагаємо ми собі, а в цьому головна заслуга о. Семчука, що тепер працює далеко від нас. На цьому місці складаємо о. Семчукові ми члени Круга У. Х. О. й громадяне Делятина сердешню подяку. А всіх Українців-католиків звиваємо: Дорогі Брати й Сестри! Гуртуйтеся під прапором „Української Християнської Організації“ для добра Церкви нашої й усього українського народу, лучіться в одну велику громаду, бо тільки так зможемо допомогти собі, тільки так будемо сильні. Наш малий гурток за недовгий час успів тільки зробити — тож подумайте над цим і замість викидати гріш жидівським п'явкам, дайте його на ощадність, а з ощадності й самі скріпимося й зможемо дати й на церковні й народні справи, як ось „Рідна Школа“, „Просвіта“, а села наші скрізь запишаються гарними мурованими церквами, гарними читальними будинками й народними домами. Тільки байдужі не будемо — Бога призиваймо тай рук прикладаймо. З Різдом Христовим і з Роком Новим бажаю Вам усім членам У. Х. О. й громадянам шасливих і веселих свят і звиваю Вас: єднайтеся всі під прапором „Української Християнської Організації“, нехай на всій Галицькій Землі не буде ні одного, ні одної, щоб не належали до У. Х. О.

Член У. Х. О. і громадянин.

Гуртуймося в кооперативах!

(—) Не сьогоднішній це заклик, не від сьогодні відомий у нас. Ще до світової війни лунав він у нашій землі по селах наших і вже тоді закладали в нас кооперативи.

Ще голосніший, ще грімкіший став цей клич у нас по страшній світовій війні тай по наших воєнних невдачах. Передові наші люде зрозуміли, що в кооперативі рятунок нашого села, ба й міста. І кинули наново в народ заклик: „Гуртуйтеся в кооперативах!“ і самі

взялися до праці. І заройлася земля Осьмомислова від кооператив. Повстали повітові союзи кооператив, а там і головний осередок, серце всіх кооператив — Центросоюз. Люде зрозуміли, що в кооперативах їх рятунок перед ріжними жидівськими й нежитівськими п'явками, що кооператива враз із освітою це найпевніший шлях до добробуту, до крашої долі народу нашого.

Закипіло кооперативне життя в знищеній війною країні нашої — гарно. Щораз краще розвиваються кооперативи по селах і містах, працюють повітові союзи кооператив, трудяться пильно й Центросоюз у Львові. Та не сплять вороги нашого кооперативного руху, оті всі жидівські й нежитівські п'явки, що досі використовували темноту та неорганізованість наших людей по селах і містах. Ріжних, ріжних способів вони, ці п'явки вживають, щоб підкопати, знищити наш кооперативний рух, та як скрізь так і тут найуспішніша їх „робота“ це засівання зневіри в народі й недовіря до кооператив. Тут одинока оборона несвідомим вияснювати значіння кооператив, їх конечну потребу тай причини, чого оті п'явки так виступають проти кооперативного руху в нашому народі. Миж знаємо чому, бож цим ріжним п'явкам виривається з рук наживу, село перестає бути цим деревом, що з нього галапасна омеда ссе соки.

Та крім цих ворогів є ще інші великі вороги кооператив, а найбільші: темнота, несвідомість і незгідливість. Як цих останніх ворогів поборемо, то тоді всі інші вороги, хоч їх булиб цілі купи, не будуть нам страшні.

А щоб це було треба нам освіти, а також християнського духа любови й згоди. Коли кооператива має розвиватися, мусить панувати християнська любов між її членами, мусить бути єдність і згода. Як у казці вовк прибрався в овечу шкіру, щоб дістатися в кошару овець — так і тут нераз є такі вовки в овечій шкірі. Вони будім то прихильники кооперативу, та тільки на те, щоб самим дістатися в кооперативу й знищити її. І нищать її там, як уважають потрібним, чи відразу, чи поволи, обережно. Таких людей пізнати відразу, бо в них із під овечої шкіри виглядає вовчий хвіст — а цим хвостом найчастіше ворогування проти Церкви й духовенства. Вониж знають, що саме св. Церква вчить любови, єдності та згоди, й своєю святою наукою не дає їм баламутити народу й тому ворогують на Церкву й духовенство. Тож дуже обережні будьте в прийманні таких людей у кооперативу. Як не впускаємо вовків у кошару, так їх не впускаймо між себе. При прийманні членів і виборі урядників перш за все звертаймо увагу на це, чи цей, що його приймаємо в члени або на урядника, віруючий католик, чи поважає Церкву й слуг її — священників.

А тоді наші кооперативи будуть сильні й нам краша доля всміхнеться. Тож Українці-католики гуртуйтеся в кооперативах, вони підстава нашої сили й добробуту. Освідомляйте несвідомих, розбуджуйте байдужих.

Хто курить і не сам собі шкодить

Наука вже давно точно виказала незвичайну шкідливість алкоголю на організм людини. В Швейцарії стверджено, що на 9000 умово хорих найбільше припадає на алкоголіків. В Америці урядові списки виказали, що держава за 150 років видала більше як 6 мільйонів доларів на захисти, шпиталі і в'язниці для п'яків. Крім того потомки тих п'яків в четвертому поколінні були розбійниками або вуличниками. Лікарі уважають, що алкоголь є винувником у 80 прц. випадках мертвороджених дітей і 41 прц. дітей помирає від родичів п'яків. В 1848 р. в Австралії було 3 мільйони тубильців, а в 1912 р. було їх лише 200.000, бо вмирають наслідком дуже поширеного п'янства.

Друга кара для людей — це тютюн. Привезли його до Європи в 1560 р. Знайдено цю отрую на острові Сан Домінго, де населення курило його, головне як охорону перед ріжними мухами й комарами. Тютюн зле впливає на травлення поживи, нищить груди, ослаблює серце, відбирає здорову краску лиця, крім того ще багато запрацьованого гроша йде на пустий дим. Ще в старі часи влада боролася з курцями. В 1624 р. Папа римський забороняв своїм вірним курити тютюн, 1640 р. в Росії за курення карали відрізанням носа. Єдине, що скоро може відучити від п'ятики й курення, це — сила волі, заборона самому собі курити і пити, але треба додержувати даної постанови.

— 0 —

Що таке чахотка?

(!) Чахотка, або сухоти це заразлива недуга. Заражений нею чоловік по якомусь часі тратить помітно на тілі, вяне, чахне, схне, а коли зараз не лічиться, так скоро вмирає. Грізна це недуга. В Польщі вмирає на неї 70 тисяч людей річно. Загалом хорих на неї є в Польщі 700 тисяч.

Недуга та поширюється між людьми при допомозі заразків, так званих прутнів Коха. (Коха — учений, який їх відкрив). Прутні чахотки наводяться в дуже великій числі в пловотинню сухитників. А коли пловотиння висихає, уносяться в воздух і з ним дістаються до грудий здорових людей.

Заразки ті є дуже зідливі та відпорні. В висохлій пловотинню живуть ще цілими місяцями а гинуть шойно при горячі, при якій кипить вода. Нищить їх також у великій мірі соняшне проміння. До людського тіла дістаються вони також із поживою, чіпаючися слизових болон жолудка та кишок. Також можна ними заразитися чахоткою, цілуючи хору особу, або вживаючи миски, ложки чи горнятка, якого він уживає. Також коли хорий кашляє чи пчихає, заразки чахотки враз із краплинами сливи розбризкуються на всі сторони. Щоби не заразитися чахоткою — треба не наближатися до хорих на неї, не спати з ними в одній кімнаті, не уживати їх річий. Головним охоронним средством перед тою страшною язвою є сонце, свіжий воздух та чистота. Обережно перед чахоткою!

Святвечір чесного нуждаря

У Святвечір Великими Бульварами Парижа йшов старий, нуждений дідусь. Звався Альфред Льюасо.

Приходилося вже третю ніч провести під голим небом. Викинули його зі захисту, де звичайно ночував, бо чистили там усе на свята й чомусь аж під саме Різдво.

На збігу двох рійних, гамірних вулиць дідусь спинився, мов прикований: у калабані лежав перед ним товстий, добре напханий портфель. Якось ніхто не завважав його доси, аж дідусь.

Усе життя мрів нуждар про якусь хоч трохи кращу долю — аж ось сповнилася мрія його нужденного життя. У портфелі були банкноти — було їх там 1700 франків і чек на 7000 франків. Ніколи такого маєтку не держали ще дріжучі руки дідуса.

Льюасо задумався глибоко на цим, що його стрінуло тай... пустився до найближчого поліцейного комісаріату.

Дижурний довго стискав руку нуждаря, хвалив його за чесність і... велів знахідникові зголоситися за рік і один день, щоб „коли не зголоситься власник портфеля“ відібрати це несподівано здобуте майно...

З великою увагою відвели дідуса до дверей, що за ними ждала його ця сама ніч без покрівлі над головою, без крихітки радості.

Дідусь вернувся й попрохав дрібно-го завдатку, щоб міг він, знахідник такого „скарбу“, провести ніч у нічліжному домі й дістати мишину теплої страви.

Та лишенько... закон заборонює давати милостиню, а ще в поліцейних урядах.

Про всю цю подію довідалася редакція одного з париських часописів.

І за один день зібрали для 68-літнього нуждаря кілька тисяч франків...

Ви, читачі, подумайте: це хіба таке собі різдвяне оповіданнячко.

Ні, вони таки насправду склалося й то цього таки року на латинський Святвечір у столиці Франції — в Парижі...

Бачите, не тільки в повістях і в казках буває таке, а й у життю.

Важне для господарів

Господарські поради на січень.

Поле. Уложити плян весняних засівів на цілий рік. Спровадити насіння та штучні навози. Позвозити будівельне і опалове дерево. Молотити збіжжя, в мороз молотити конюшину. Знаряди привести до ладу. Розвозити навіз під весняні засіви.

Сад. Збирати гнізда гусениць на деревах і палити. Хоронити дерева від зайців. Очищувати дерева зі сухого галуззя. Переглядати, чи всі молоді деревця попривязувані до коліків.

Кілько збіжжя і бараболі збирають у цілім світі?

Річний збір поодиноких родів збіжжя представляється ось як: риж (найбільше) 2000 міліонів сотнарів метричних (1 сотнар—100 кг.), бараболі 1500 міл. сот., пшениця 1250 міл. сот., куку-

рудза 1000 міл. сот., овес 650 міл. сот., жито 550 міл. сот., ячмінь 300 міл. сот.

Волокняний промисл.

Основними сирівцями цього промислу є бавовна, вовна, шовк, лен і коноплі. Найбільше бавовни збирають Зєдинені Держави, після них Англія, Китай, Єгипет. Найбільше вовни має Австралія. Годівля шовковиків найбільше поширена в Китаю, друге місце займає Еспанія, третє Італія. В годівлі сирого шовку перше місце займає Японія. Лену і конопель плекають найбільше Радянські Республіки.

Як живуть данські хлібороби?

Селяни в Данії дуже добре забезпечені матеріально і дуже культурні. Звичайний селянин має землі не більше як 10—12 моргів, а самі найбагатші мають не більш ніж 100 моргів. Але завдяки новим способам хліборобства, великій освіті, гарному громадському ладові хліборобство і скотарство в Данії стоїть як найкраще. Селянські будинки дуже чисті, охарні, мають по 5—6 комнат, окружені чепурними садочками. Майже у всі хатки проведено телефон та електрику. Всі селяни грамотні, читають пильно газети і книжки. Міністри хліборобства є самі селяни.

В Америці цінять дуже зручність і сприт. Хто тими прикметами відзначиться, того називають артистом-мистцем, та дають йому різні нагороди. Виходять з того різні чудасії — бо можна там досягнути мистецтва навіть за хо-дження на голові. Представлене на нашій об-разку чепурне дівчатко — це не якась паня-

ночка, а американська доярка коров, яка за зручне й шкоре їх доєння одержала мистецтво й нагороду. Яка чистота та охарність панує в американській стайні, коли чепурна доярка вбралась до коров не в угнівські чоботи а в гарні, ясні черевики.

Цікава всячина

Землетрус у Палестині.

(о. С. К.) Очи християн цілого світа звертаються заєдно до цієї країни, де Христос, як чоловік, жив і навчав. Не диво, що відомість про землетрус у Палестині в літі минулого року викликала в цілім світі сильне вражіння. Наслідком цієї катастрофи ушкоджена поважно т. зв. „Школа Соломона“, мошея Ель Акса і один мінарет. Найсильніше сим трясенням були навіщені біблійні міста Ессад, Ірбін, Амман і Сіхем. Шкоди ма-

теріяльні і страти в людях діткнули тільки Арабів та Самарян. Жиди не потерпіли нічого.

Землетруси не раз уже навіщали Палестину, котра — як свідчить Мертве Море, горячі жерела в Тиберіаді та базальтові скали — є землею вулканічною. Найбільше землетрясення слідувало 30 р. пер. Хр., а оповідає про нього історик Йосиф Флявій. Посліднє сильнє землетрясення наступило 1837 р., а діткнуло особливо Галилею з Тиберіадою, де згинуло чотири тисячі людей.

„ОЛЬКА”

Одинокий спеціальний МАГАЗИН ТРИКОТАЖІВ.

Продає: найтревальші СВЕТЕРИ, ТРИКОТИ, ПОНЧОХИ
РУКАВИЧКИ, СКАРПЕТКИ по цінах гуртових.

Львів, — Ринок 35,
(біля „Нар. Торговлі“).

Купуйте цукорки з української фабрики

Як Вам запевню відомо, існує у Львові одинока українська фабрика цукорків і помадок „Фортуна Нова“. Виробляє вона всякого рода цукорки, солодові, квасні, мяткові, проти кашлю, начиняні і звичайні — словом кожний, що потребує цукорка для своєї дитини, може дістати в ній те, що йому до смаку. Фабрика виробляє товар здоровий і як навіть чужі признають, дуже добрий. А дуже добрий він тому, бо фабрика не хоче уживати до виробу своїх цукорків таких сирівців, які би пошкодили здоровлю тих, що їх їдять. Тому то споряджує вона ті цукорки з білосенського цукру, з найлучших пахучих олійків, гарних і нешкідливих закрасок. Сам виріб відбувається серед взірцевої чистоти. Словом не можна тим цукоркам нічого закинути і серед освідмленого народу малаби така фабрика тільки покупців, що не моглаби настарчити товару.

Тимчасом наш народ не розуміє видко ваги рідного промыслу, бо наші села засипані чужими поганою якості цукорками. Наш селянин іде в переважній частині збогачувати чужого своїми тяжко запрацьованими грошима. Він купує у чужих, бо як каже, там у чужих дешевше дають. А що він за свої гроші купує та чим він свою дитину кормить, над тим він зовсім не застановляється. Коби лише тано!

А тимчасом вартюби Вам добре над тим застановитися. Не дурно каже пословиця: „Тане мясо пси їдять“. Не все що тане то і добре. Всякому чейже звісно, що приміром лучший риж більше наварюється, що гіршого (дешевшого) мила треба в двоє більше, що дешевша матерія скорше підретється і т. д. Вже саме те, що Ви купуєте переважно такі тані цукорки, яких продажна ціна — враз з коштами сирівців, роботизною і зарібком є нища, чим ціна самих сирівців при добрих цукорках повинна Вас навести на думку, що не гаразд таких таних цукорків уживати. Бо хто і з чого такі цукорки виробляє?

Отже виробляють їх всякі покутні робітні серед найбільшого бруду і нечистоти. В кімнаті, в якій даний „фабрикант“ ті цукорки виробляє, звичайно він сам з цілою своєю родиною мешкає. Вже те саме не може причинитися до чистого виробу цукорка, який є липкий і всякає в себе бруд того оточення серед якого його виробляють. Дальше, щоби цукорок був таний, мусить він бути із таних сирівців зроблений. Отже багато таких покутних цукорників уживає до виробу місто білого цукру, який є дорогий — жовтої цукрової меляси, що її треба вибілювати шкідливими порошками. Другі знова послуговуються відпадками від цукорків, набутими за дешеві гроші у великих фабриках. Відпадки ті містять в собі квасок, який треба заварити з вапном, бо інакше квасок не розпустисть цукру. До таких таних цукорків дається також місто цукру крохмаль і сахарину. Місто до-

брої закраски, що дорого коштують дають погану барву і алуи, з яких перша втворює нежит кишок і жолудка, а алуи кришить зуби. І ще много інших таких подібних складників можна найти в дешевім цукорку, а всі вони разом затроують повільно організм та спричинюють різні хвороби головно у дітей. Будьте певні, що не одна дитина захоріла і вмерла по причині поганих медівників, відпустових коралів і всяких інших подібних солодошів.

Мама і Батьки! Пора вже Вам над повищим застановитися! Пора Вам викинути зі своїх склепів і домів ті тані вироби! Воліте длти Вашим дітям оден добрий (поживний) цукорок чим десять поганих. Дивіться на примір селян стрийського повіту, які вже давно зрозуміли вартість доброго хоч дорошого цукорка і не купують інших кромі „Фортуни Нової“. Майте також Панове і те на увазі, що видаючи Ваш тяжко запрацьований гріш в чужі руки, затискаєте ще більше те ярмо, в яким Вас чужі держать, а рівночасно забуваєте рідний промысл, позбавляєте людей праці і причинюєтеся до політичного господарського занепаду нашого народу. Лише народи з сильно розвиненим промыслом і торгівлею, лише народи економічно самостійні і незалежні можуть бути вільними. Уважайте, щоби в нашій історії не було колись написано, що наша фабрика повстала тоді, коли наш народ був темний і несвідомий. Нехай клич „свій до свого“ затунає скрізь і всюди, а тоді побачите, що цілому нашому народови усміхнеться краща будучність.

Присуд

у справі замаху на Лізарєва

По тридневій розправі проти Войцеховського за замах на Лізарєва, про що пишемо на иншій місці, запав пізнім вечером судовий присуд. Войцеховського засуджено на десять літ тяжкої тюрми.

Н О В И Н К И

Який буде 1929 рік? Пануючою планетою на 1929 рік є місяць. По запискам з практичного життя, літа місяця бувають приємні і врожайні, але дещо вогкі.

Яка буде погода в січні? Столітній календар віщує: З початку студено, в другій половині сніг, відтак відлега, опісля сніг і легкий мороз до кінця.

Народний Зїзд Укр. Нац. Обєднання. В днях 24. і 25. грудня м. р. радив у Львові Народний Зїзд Українського Національного Обєднання при участі пару сот делегатів із провінцій. Зїзд зробив перегляд довільного дозрібку партії та намітив програму на дальші два роки. Делегати вибрали нову старшину партії, та ухвалили кіль-

ка резолюцій. Вирішено завітзвати всі інші укр. партії до створення спільного українського парламентарного заступництва в варшавськїм парламенті — та все укр. громадянство до піддержки укр. рільничих організацій та сільськогосподарської кооперації.

Підвишка почтових оплат. Від 1. січня 1929 підвисшено почтові й телефонічні оплати. І так висилка порученого листа з Польщі замість 65 грошів коштує 75 грошів, а заграничні замість 1 зл. тепер 1 зл. і 10 грошів. Обезпечення при вартісних листах коштує по 30 грошів від кожних 100 зл. Також о десять процент підвисшено оплати за телефонічні розмови між містами.

НА „РІДНУ ШКОЛУ“ переслав через Адм. „Правди“ 2 зол. о. Жигмонт Слиж з Коняжи-Слованія“.

О Г О Л О Ш Е Н Н Я

Др. Марія Криговська

спец. недуг носа, уший і горла

341

лічить:

13—20

ХИБИ ВИМОВИ

(гикання, слухопімоту, гуглявисті і т. п.)

Львів, вул. Кльоновича 6. Від 3—5.

Найтревальші **ПАНЧОХИ, СКАРПЕТКИ**
ПФАУ, Львів, **РИНОК 19.**

246 б. найдешевше, бо вхід через сінн. 21-50

ПРОДАЖ НА ДОГІДНІ СПЛАТИ!

МАШИНИ до ШИТТЯ
ГРАМОФОНИ
Р О В Е Р И

Молочні кружлівки

і їх складові частини

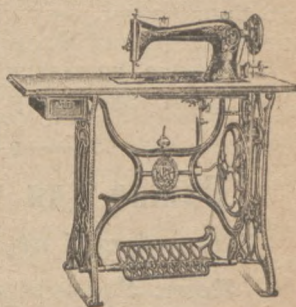
Прибори до кравецтва
і ручних робіт

ВЛАСНИЙ ВАРСТАТ НАПРАВ
АЛЕКСАНДЕР МАЛИМОН і С-ка

Спілька з обм. порукою

4—50

Львів, вул. Валова ч. 11 а.

ВЗУТТЯ мужеське, дамське
власного виробу

по дуже низьких цінах поручає
:: першорядна робітня обуви ::

ІВАНА МАТИКЕВИЧА Львів, Шептицьких ч. 41.
напроти св. Юра.